

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-ora 6 cr., a treia-ora 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Măcelarilor nr. 21.

Se prenumără și la poște și la librării.

În România:

la dl Carol Schulder în București, strada Labirint nr. 4.

Epistole nefrancate se refuză. — Manuscripte nu se înapoiază

Un număr costă 5 cruceri v. a. sau 15 bani rom.

Modeste întrebări.

La corespondența noastră, publicată în fruntea nrului 222 din 19/31 Octomvrie a. c. primim dela un alt distins fruntaș al partidului național următoarea scrisoare, pe care ne facem plăcerea a o publica întocmai:

Onorabilă Redacțiune!

În corespondența datată din Arad despre situație, publicată în coloanele „Tribunei” fără nici un comentariu, se cuprind multe lucruri bune și frumoase, exprimate într-un limbaj și mai frumos. Dar' pentru noi, care aveam pe lângă datorința stimei și mulțumirii către cei înțemnițați și chemarea a continuă lupta națională, se ivesc unele nedumeriri, pe care se-mi dați voie a le exprima în fața publicului.

Se zice acolo, că țaria noastră consistă „în solidaritatea tuturor elementelor bune și patriotice”. Foarte adevărat.

Nu rezultă însă din acest principiu datorința noastră a distinge, care elemente sunt bune și patriotice și care nu sunt bune și patriotice?

Și dacă am aflat printre noi acele elemente, care nu sunt bune nici patriotice, n'avem datorința a le scoate dintre noi și a le combate? N'am fost noi necesitați a face și în trecut asemenea distincțiuni? Pentru a urli cauza noastră din loc, n'am trebuit să dăm la o parte mai întâi pe așa ziii „moderați”, care apoi au primit pe față rolul de trădători naționali? Tocmai „Tribuna” a înregistrat, veșejit și înfierat un șir întreg de asemenea fapte.

Sunt trădătorii elemente bune și patriotice?

Se zice mai departe: „Voim să fim aprepiați și spriginii așa cum sîntem în realitate și nu precum alții ar voi să fim sau să ne prefacem”. Earăși foarte bine și foarte adevărat. Dar' dacă „alții” caută să ne prefacă și tind să fim așa precum ei vor și precum lor le vine la socoteală, să primim spriginul lor? Să-i considerăm de amicii nostri? Când noi nu putem să ne supunem poftelor maghiare, când noi ținem la dreptele noastre revendicațiuni naționale, ear' „alții” ne cer supunere, nu caută ei atunci să ne prefacă și să ne schimbe precum lor le vine la socoteală? N'a spus dl Lahovary în senatul României, „că este o greșală și este un pericol a face din chestiunea Transilvaniei un obiect de agitație zadarnică”, și că „în paguba tuturor se agită chestiunea Transilvaniei”? Și n'a spus tot dl La-

hovary vorbind despre persecuțiunile în contra noastră „nu putem ști până la ce punct toate acele lucruri sînt adevărate”? N'a spus tot d-sa că „sînt două partide în Transilvania: unul moderat, altul mai „înaintat” și pe acest „înaintat” l-a asemănat cu cel kossuth-ist”? N'a spus dl Carp că „raporturile dintre Români și Unguri erau în timpurile trecute raporturi dela cuceritor la cucerit”? N'a spus tot d-sa, că nu „toate revendicațiunile noastre sînt „legitime”?

Așa voim noi să fim aprepiați? Așa sîntem noi în realitate?

La alt loc ni-se zice în corespondența din Arad: „Să nu ne amestecăm în luptele interne de partid ale fraților nostri (din regat). Tot aceasta se se observe din partea fraților nostri în ce privește viața și activitatea partidului nostru național”. Recunoaștem adevărul și sublimitatea principiului, de care trebuia să se inspire toți luptătorii de dincioaci și de dincolo. Însă se cautăm practica și realitatea pentru a afla în-cât el a și fost observat. Primejdia ca noi de aici să ne amestecăm în luptele interne de partid din regat nu e nici-decât mare. La ce am și pute noi ținde prin acest amestec? Dar' nici am și cum să-l exorcităm acest amestec. Să corupem noi săracii prin bani pe bogătanii din București? Să facem noi cei apăsați presiuni politice asupra cetățenilor liberi? Ear' când noi aei ținem sus ideea națională și ne inspirăm de ea, și sîntem călăuziți de ea, n'avem totodată datorința a cerceta și păzi ca și frații din regat să se inspire și să fie călăuziți de ea? Atât pentru pozițiunea noastră.

Noi sîntem fără îndoeală îndreptățiți a pretinde dela frații nostri din regat să nu se amestece în viața și activitatea partidului nostru național. Dar' dacă ei nu ne ascultă, avem noi și puterea a-i sili? Și dacă acest amestec se fice totuși chiar în contra voinei noastre, n'avem și dreptul și datorința a scruta după acest amestec, a-l judeca și a-l condamna?

Astăzi nu mai e nici chiar un secret public, că guvernul român a trimis în țeara noastră o sumă de bani considerabilă. Doi bărbați de stat cu pozițiuni înalte, contele Kálnoky și Dimitrie Sturdza au vorbit în public despre acești bani. Putem noi prin tăcerea noastră să ascundem acest fapt astăzi devenit public? Avem noi partidul național, care n'am primit nici un ban, avem noi nevoie să ascundem lucrul? Dimpotrivă, n'avem chiar dato-

rită a cerceta după scopul acelor bani? Se afirmă, că ei au fost destinați pentru ajutorarea bisericilor și școalelor. Dacă e așa, n'avem și noi ca fii credincioși ai bisericii dreptul de a ști, care anume școale și biserici au fost ajutate? Căci una din două: sau că acești bani au venit pe cale dreaptă la noi și atunci să știm cu toții de ei, sau că ei au venit pe sub ascuns, dar' cu știrea guvernului nostru. În ambele cazurile sîntem în drept a întreba pentru-ce? Dacă au fost bani pentru biserici, pentru-ce sumele au fost primite de bărbați, care au fost atât de ostili așternerii Memorandului? Ear' prin acest fapt guvernul român nu s'a amestecat în viața și activitatea partidului național? Dar' emisarul Lupulescu și alții, despre care nu numai se vorbește, ci se scrie chiar în public, ce treabă aveau? Noi poporul român, pe care ne privește noi cărturarii dela sate și dela orașe, să nu știm nimic despre cele-ce se petrec cu noi și despre noi?

Dacă e vorba să vedem cu toții bine și lămurit, să judecăm drept, și să mergem oblu fără șovăire.

„Situația” trebuie desbătută și mai adînc.

Din București primim o scrisoare, în care ni-se spune, că retragerea demisiei dlui N. Filipescu din comitetul Ligei a făcut foarte bună impresie în toate cercurile.

Noi deasemenea ne bucurăm mult, că în persoana dlui Filipescu putem să numărăm un amic conservator, care de sigur, nutrește față cu cauza națională sentimente ce nu trebuie să le comparăm cu ale „deputatului guvernamental”, autor al articolelor din „Die Presse”.

Știri grave. Foile opoziționale din București aduc știrea, că președintele Ligei culturale a primit dela ziaristul D. Delaunay, dela „Journal des Débats” și dela alți doi directori de ziare din Paris câte o scrisoare, prin care i-se aduce la cunoștință, că domnul Ioan Lahovary, ministru plenipotențiar al României la Paris, în calitate oficială, i-a rugat să nu publice nici un articol sau informație în chestiunea națională, deoarece situația în Transilvania este liniștită și este o completă înțelegere între guvernul român și cel din Budapesta în chestiunea națională.

Foile guvernamentale desmint știrea.

Noi primim însă din cercurile Ligei o scrisoare, care confirmă așertiunile foilor opoșante.

Tertipuri guvernamentale într-o corespondență oficială despre raporturile de partid din Ungaria, publicată în „Allgemeine Zeitung” din München, se zice între altele: „Foarte remarcabilă este moderația, care în timpul mai nou ese la lumină, atât din parte maghiară, cât și din parte română în discuțiile asupra mișcării române. Este incontestabil, că tonul pățimăș a scăzut atât într-o parte cât și în cealaltă, un fenomen care numai cu simpatie poate fi salutat. Din amîndouă părțile s'au făcut manifestații ce arată tendința de a trata chestia în formă curat obiectivă. Pe calea aceasta va succeda mai ușor și înțelegerea”. Credem că nu e trebuință să mai constatăm absoluta netemeinicie a acestor „informații”, menite să mistifice străinătatea. Nu putem însă întrelăsa să accentuăm perfectă consonanță a acestor minciuni cu știrile foilor bucureștene despre intervenția pe la ziarele parisiene a dlui Ioan Lahovary, ministrul României la Paris. Să fie și aceasta o dovadă despre înțelegerea între guvernele din Budapesta și București?

Baraca se clătină. Lui „Ellenzék” i-se telegrafează din Budapesta, că Apponyi a respins propunerea guvernului de fuzionare a celor două partide. Vorba e ca după sancționarea proiectelor bisericesti guvernul să demisioneze și să vină Khuen-Héderváry, pe care, se zice, îl protejiază și M. Sa Monarchul.

De altă parte telegrama spune: „Sancționarea proiectelor bisericesti dă peste greutăți, căci textul lor care a fost așternut M. Sale spre învoire prealabilă e altul decât cel-ce a fost votat de către cameră. Descoperindu-se pișchericul urf, M. Sa a cerut lămuriri”.

Se poate oare mai mare tâlhărie decât a se încumeta de a înșela pe M. Sa însuși? Nu, e într'adevăr prea, prea de tot mult.

Alianța româno-maghiară.

Cu privire la alianța româno-maghiară, despre care s'a amintit în foaia noastră, primim dela dl V. A. Urechia, stimatului președinte al Ligei următoarele rânduri, care varsă o completă lumină asupra chipului cum înțeleg Ungurii să discute chiar și cele mai grave chestiuni.

Domnule Redactor!

Sub titlul „Maghiaro-filul Urechia”, „Pesti Napló” dela 28 Octomvrie și alte jurnale maghiare publică următoarea informațiune:

Agitatorii antimaghiari din străinătate se îmbălesc încet-încet. Dl Urechia, fost ministru român, vestitul președinte al Ligei

antimaghiare a scris zilele acestea a dlui Rényi József, fostul notar al comisiunii antimemorandiste, următoarea surprinzătoare scrisoare:

„Trăească frăția maghiaro-română! Da, aceasta e dorința mea, ou de șezeci-si-unul de ani, deja de patruzeci de ani și până astăzi, și această dorință mi-am exprimat-o deja în multe opere de ale mele. Eu socotesc de o urmare a păcatului vostru sovinitic împregiurarea, că această dorință a mea încă nu s'a realizat, și cu bucurie încep a vedea, că și colo sus la Budapesta sînt deja astfel de oameni între cei care se ocupă cu afacerile de stat, care îmi dau mie dreptate. Aici la București nu există Daco-Români, dușmanii ai statului ungur, ci sînt bărbați care doresc sincer înfrățirea Maghiarilor cu Români. Aceasta negreșit că e cu neputință în vreme când Românii supuși credincioși ai coroanei ungare veșejesc prin temniți. Nici-odată să nu pierdem din vedere, că viitorul Românilor și al Maghiarilor este comun. Amîndoi sîntem în drumul colosului dela Nord. Nici populațiunea de 10—12 milioane a unei Daco-Români, nici Ungaria singură nu poate scăpa din calea lui. Singurul mijloc sigur de pază, care însă în mijlocul turburărilor naționale nu se poate căștiga, este confederația balcano-carpatică, pe care cu atîta vîlvă o recomandă generalul Türr István”.

Astfel scrie președintele Ligei, și după-ce din nou recomandă atențiunii noastre, a Maghiarilor, să facem din Ungaria o Elveție orientală, încheie politicoasă și entusiasta sa scrisoare prin o nouă urare pentru frăția maghiaro-română.

Permiteți-mi, dle redactor, acum că dl Rényi a găsit cu cale a da publicității numai ceea-ce i-a convenit din scrisoarea mea, să o dau întreagă în cunoștința publică. De sigur eu scriu pe toată ziua zeci de scrisori către bărbați din toată lumea în interesele, precum eu le pricep, ale fraților de peste munți și răspund la alte zeci pe fiecare zi, ce primesc din străinătate. Vă pot asigura, că modestul meu biou particular a devenit incapabil de a face față activității ce se cere dela un președinte al Ligei, activitate de care nu poate nime judeca numai după actele publice ale bioului Ligei.

Ceea-ce în adevăr ar pute surprinde pe ori-cine e, că eu din proprie inițiativă aș fi adresat o scrisoare politică dlui Rényi, „fostul redactor al comisiunii antimemorandiste”.

Dacă eu am socotit de cuviință să scriu acestui domn este, că d-sa m'a provocat la aceasta printr-o scrisoare „foarte politicoasă și entusiastă”, de care face „Pesti Napló” și celelalte ziare maghiare.

N'am obicei a releva înșulele și necuviințele ce presa maghiară, ba și unii dintre compatrioți mi-au aruncat, cum nu răspunde omul cu-

FOIȚA „TRIBUNEI.”

Scrisoare deschisă

cătră

domnișoarele române, slovace și sërbe.

Seghedin, Octomvrie 1894.

Iubite surori!

Presupun că admiteți fără discuție, că între noi, prietene și cunoscute, am cultivat cele mai bune relații ce pot nobilita o inimă românească. Și acum după-ce soartea m'a rupt din mijlocul vostru, din această distanță, vă ved pe toate ca într'un tablou familiar, întregit prin prezența ideală a acelor surori, cu care până acum n'am avut fericirea de a mă întâlni și a conversa cu graiul viu, care însă prin sentimentul lor și iubirea noastră sînt strîns legate de familia mare românească.

Așa cuvintele mele prezente sînt destinate surorilor române, slovace și sërbe cu dorința să găsească un răsădit în inimile lor, precum din parte-mi simt un răspuns simultan la atâtea semne de dragoste și interes manifestat prin multele scrisori adresate nouă.

* * *

Am sosit la începutul lui August aici, și dela gară am plecat direct spre temniță. Drumul până acolo e plin de spini... „Tot codru-i plin de jertfe sfinte, și n'areamătu-i s'aud suspine”.

Cu cât înaintam, un fel de greutate apăsaătoare simțiam că-mi crește pe inimă. Sentimentul realității nemiloase îmi venia în conștiință din ce în ce.

Când l-am văzut pe Tata la spatele porții de fer, am crezut că sînt prada unui vis oribil. O simțire de care înghițai sângele în artere și care distruge fără milă suferințele îmi preocupa toate gândurile Tata, părintele nostru adorat în temniță?

Se putea una ca asta? ... Uitasesm un moment totul; nu-mi reamintim decât chinul-fapt ce mi-se înfățișa.

Se făcu negru înaintea ochilor mei; credeam că nu voi pute rezista durerii ce-mi sfășia inima.

Mă întorsei să nu mă tradeze lacrimile ce-mi curgeau în belșug, să nu conturb momentele reverderii prin acest sentimentalism. Lacrimile usurează durerea, făcîndu-o sfîntă; o știam, căci m'au întovărit nu odată în drumurile vieții mele.

Voiam să vorbesc, dar' în clipa aceea par'că mi-se luase totul, — graiul, glasul, vorba.

Abia i-a fost îngăduit Mamii să schimbe câteva cuvinte, o strîngere de mână repede cu Tata și încă o privire duioasă, când cerberul temniței ne pofți cu voce gravă să plecăm, căci regulamentul nu permite să vezi înțemnițați după orele 5.

Am plecat; cum vom fi ajuns la hotel nu-mi pot da seamă. Timpul acela e acoperit de vîlul impenetrabil al uitării.

Vorbiam, umblam, dar' toate automatic, ca în vis, fără cunoștință de cele-ce se petreceau în jur de mine. Gîndul și dorul mă duceau la — temniță!... Ah! de câte-ori vibrează cu jalnic răsădit acest cuvînt în urechile noastre! Câte suferințe, câte dureri sfînte leagă de sine acest singur cuvînt! Ce straniu, ce triste se fie temnița obiectul imaginațiunii tale de fericire... să ascundă în sinul ei negru toate dorințele de bine, toate aspirațiunile, toată dragostea multor, multor oameni.

A doua zi avînd bilete de intrare, fără care nu i-se deschid porțile grele, ne prezentăram la parcalab și acesta ne conduse în odaia de primire. Urcînd treptele ce duceau spre etagi, căutam în gîr de mine, în neștire; mîntea-mi era departe, cu atîta timp în urmă. O noapte întunecoasă, înfrîntoare; bubuituri de perii, țipete toarse de o groază mortală, și între ele vocea Tatii clară, vorbind cuvinte liniștitoare, — apoi un șir lung de zile grele, pline de amărăciune, în fine o liniște senină: doi ani de un trai frumos între prietenii de același sânge — în sfîrșit temnița!

Aici mi-se opriră viziunile; ajunsesem în odaia de vizită. Adînc impresionată îmi pieronii privirea țintă la ușa, așteptînd involuntar continuarea acelor vedenii, când ușa se deschide repede, și vesel, deși cam impacient, apare pe pragul ei — Tata! Trece peste momentele următoare, sînt prea pline de sentimente și emoțiuni, ce nu se pot reda...

L'am găsit cum îl lăsasem la gara din Sibiu, între sulilete gendarmilor. Nu se schimbă, nu-l supărau nici modul barbar cum fusese trîit la pușcărie, nici prospectul celor 2 ani răpiți din viață.

Mai tîrziu am văzut și pe dnii Lucaci și Coroianu. Ce-aș mai pute spune, ce nu s'ar fi zis de sute de ori despre acești bărbați cu inimile mari, calde? Ambii au îndurat prigoană și neajunsuri nenumerate, fiindcă au avut curajul să-și ridice glasul împotriva nelegiuirilor ce se comit zilnic față cu poporul român, care de secol se sbate sub prigoană a oprimatorilor. Asemenea fapte nu se pot nici-odată în deajuns glorifica.

Nicolae Roman, cine nu-l cunoaște din descrierile gazetelor române sau în persoană chiar? El e cel mai vechi locuitor al casei de corecție, cum se numește. Un lucru s'a trecut cu vederea, o caracteristică esențială, care voiu trada o eu: are un spirit viu, deschis, pentru tot cei frumos și românesc; o inimă nobilă, plină de abnegațiune și jertfă proprie. Nu demult îmi zise cu o voce tremurîndă de emoțiune: „În curînd voiu vedea plaiurile patriei mele, voiu respira aerul libertății, dar' căt de mare ar fi dorul de libertate, cu bucurie aș jertfi un an din viață pentru presidentialul nostru iubit”. Asemenea cuvinte numai într-o inimă nobilă își pot avea locașul.

Afară de figurile descrise mai avem aici (zic avem, căci ei sînt un membru al

temniței, deși numai extern) pe dnii Petroviciu, Crăciun și țeranu Doț. Dl Petroviciu a primit cu sânge rece știrea despre destituirea d-sale din oficiu; o lovitură mai mult sau mai puțin ce impoartă; chiar când aceasta l'ar costa pînă de toate zilele. Va rămîne în vece credincios devisei: „Total pentru națiune”.

Nu mai badea Doț nu pricepe cum din simplu plugar ce-a fost a devenit politic, o persoană cu care dnii Roman și Petroviciu convin că cu semenii sei. Nu înțelege cum a meritat atîta cinste pentru un lucru așa natură; i-a strigat: „Să trăească Români, jos cu dușmanii lor!”

O casă simplă, albă, în mijlocul unei curți quadrade; grădina vis-à-vis, cu pomi în fund; eată locuința noastră. Sîntem exilați, e adevărat, dar' firul de comunicație între amici și noi nu s'a rupt. Iubirea învinge ori-ce pedeci, ori-ce distanțe. Zi de zi vin Români din patru unghiuri, vin să le aducă mîngăiere, să le spună cuvinte de alipire fraților din fundul temnițelor zăvorite. Poate fi ceva mai frumos, o răsplătă mai strălucită pentru ani de robie și chinuri, ca iubirea, recunoștința unei națiuni întregi?

Spiritele ne sînt vecinic puse în mișcare de câte un lucru alarmant. Întîm: știrea despre noul proces intentat Tatii, din cauza cununei cu picini, pe urmă escortarea grabnică a dlui Lucaci și Coroianu pe banca acu-

mente la provocările unui om beat ori nebun, dar scrisoarea dlui Rényi era redactată în termeni atât de civili, că m'am scototit dator să nu o las fără răspuns, atunci când d-na mi vorbește de frumoasa limbă românească și când d-sa mai îndrăgnea exclamă: „Trăească frația româno-maghiară“.

Regret numai, că după ce dl Rényi a fost atât de politicoș și cuvințios, ca Ungur — *rara avis* — față cu președintele Ligei române, i-a publicat scrisoarea trunchiată și nu integral.

Eu nu voi proceda tot astfel, ci vă voi ruga, dle redactor, să publicați întreaga scrisoarea dlui Rényi, chiar și cu pasajele care ni-ar pute plăcea, căci numai astfel publicul român va pute să-și dea seama de întregul cuprins al răspunsului meu.

Eată scrisoarea dlui Rényi din 11 Octomvrie st. n.:

„Budapesta, 11 Oct. 1894.

„Mult stimată domnule!

„Permiteți-mi, ca deși necunoscut, să mă adresez către d-voastră cu o rugare.

„Din ziare maghiare, române și din străinătate am aflat despre aparițiunea prețioasei d-voastre lucrări, relativă la emigrațiunea maghiară sub principele Cuza.

„Nu scototii de prea mare îndrăzneală, dacă de astădată vă rog, cu o considerațiune cuvenită față cu un mult prețuit învețat, să aveți bunătața să-mi trimiteți un exemplar din opera d-voastre.

„Ce e drept, am prea puțin titlu ca să vă super cu această rugare.

„Dacă însă ați crede că prestați un serviciu pentru reciproca înțelegere, în cazul când nu v'ati pute hotărî să împliniți această rugare a neînsemnatei mele persoane, care am fost odădată președinte studenției maghiare, care a redactat „Răspunsul“, — atunci, vă rog, mult stimată domnule, să nu luați în nume de rău cerea mea.

„În tot cazul este un mare merit, a lămurii raporturile istorice dintre Români și Maghiari, în tristețele noastre zile, când ideea unei comunități de interese a amândurora popoarelor amenințată să dispară cu totul.

„Măgăitoare speranță ar fi, dacă cât mai curând din amândouă părțile s'ar pute desabura armamentul tendențelor șoviniste.

„Întrucât privește pe Maghiari, ori-care bărbat serios ascultă cu oare-care multumire declarațiunile ministrului Wekerle și Hieronymi, care cu hotărâre s'au exprimat despre unele greșeli ale fostei nobilimi din fosta Transilvanie, indicând, că și aceasta a contribuit la neînțelegerile dintre naționalități.“

„Isprăvi bune servește numai acela, care admite că chestiunea română, această chestiune de politică internă a Ungariei, în conformitate cu prescripțiunile dreptului internațional, este de a se deslega de cătră statul ungar, de oamenii sei de stat și de cetățenii sei, liber de ori-ce amestec din afară. (De ce n'o faceți? V. A. U.)

„Pe de altă parte e lucru de neprețuit, că un învețat ca d-voastră, mult stimată domnule, reduce chestiunea prin puterea științei, la fundamentele sale istorice.

„Cu tot entuziasmul meu pentru istorie și în general pentru știință, cu viul interes cu care m'am datat până aci chestiunii române și și de acum înainte, și cu o sinceră simpatie pentru tot ce e român, vă repet rugarea de a mă onora prin a-mi trimite mult prețuitul d-v. op.

„Dacă vă voi pute face vre-odată un contra-serviciu, m'as simți onorat, și de câte-ori mi veți trimite câte o informațiune

*) Cum rămâne cu „măgăitoarea speranță“ a dlui Rényi, după ulterioarele declarațiuni ale dlui Wekerle, desmițând vorba lui despre boierimea ungurească ardelănească? V. A. U.

saților, în fine fuga senzațională a bătrânului prizonier de stat, a coconului cu inimă și pene negre — Miska cu numele și corb de naționalitate.

Ungurii ca pretutindenea și pe aici sunt șireți și invențioși; ca să domolească spiritele agitate ale țeranilor, scornesc fel și fel de câștiri tendențioase. Între altele au născocit, că Românii întemnițați sunt liberi a eși din prinsoare, dar încapăținarea nu le permite să useze de libertatea aceasta. Auzi infamie absurdă și minciună monumentală, parcă cineva de bunăvoie îndură robie, parcă directorul Hatzinger s'ar expune din plăcere supliciului să văză zi de zi fețe românești. „Fama“, această damă caprițioasă zice, că dl director urește pe Românii din adâncul inimii sale și preferă să nu vază soarele 6 zile decât să privească o singură dată în fața unui Român. Dar pot dovedi ura de care sunt încungiurați iubiții noștri din partea unora colegi ai lor, prin păreții celulelor pline cu inscripția ungurească: „streang și arsenie Drului Rațiu și națiunii române“.

Și acum primiți, iubite surori, din acest loc de suferințe o călduroasă strângere de mână și-o salutare împreună cu rugarea să-mi răspundeți la acest cuvânt din atmosfera liberă, în care trăiți, și să fiți încredințate, că spiritul libertății ce va respira din plicul scrisorilor voastre, ne va mângăia în suferințe și ne va oferi în purtarea lor.

Fila-Mare.

pentru publicul maghiar, voi da publicității mult prețuită d-voastre scrisoare.

„O mică rugare ce mai am să vă fac este, că în cazul când mi-ati face onoarea, ca un rind măcar să primesc din partea d-voastre, să fie scris în frumoasa limbă română, deoarece-ce caut cu ori-ce ocazie să mă perfecționez în această limbă.“

Încheiu scrisoarea mea cu un călduros „Să trăească unirea româno-maghiară“*) și cerându-mi încă odădată scuse pentru îndrăzneția mea dorită.

Semnez cu profund respect:

Dr. J. Rényi

Budapesta, Eskü-tér II. emelet, 11 sz.

Moartea Țarului.

Precum am anunțat în numărul nostru de ieri, moartea Țarului Alexandru III. s'a întâmplat în 1 Noemvrie d. a. la orele 2 și 15 minute.

La orele 9 dimineața Țarul început să răsuflă greu, ca și cum i-s'ar rupe ceva din piept. Atunci medicul Leyden chemă pe Țarevna într-o odaie laterală și o făcu atentă, că pericolul e aproape, boala a intrat în stadiul ultim. Cu dureroasă rezignațiune i'a ascultat Țarevna pe profesorul Leyden, apoi se duse la patul Țarului, de unde nu s'a mai îndepărtat până în ultimul moment.

După amezai răsuflarea i-s'a îngreunat și a cerut mereu la apă. Puțurile fi slăbiră mereu și pe un moment i-se opriră și bătăile inimii și pulsațiunea, încât crezură tot că Țarul a murit. În momentul viitor veni earăși la conștiință și în acest stadiu rămase până la sfârșit. Ceru ca să i-se aducă preot, căruia s'a sposedit și în urmă s'a și cuminecat. Peste câteva minute îl pofti pe evlaviosul preot din Kronstadt, părintele Ioan, cu care Țarul a vorbit timp mai mult. Ceru apoi să vină la pat toți membrii familiei, că-roră le dădu binecuvântarea din urmă. Medicii se retraseră într-un colț al odăii, singur profesorul Leyden a rămas dintre ei în apropierea bolnavului, apucându-i mâna și privind mereu la cias ca să constate exact momentul când își va da suflatul. Înaintea patului îngenușându-se Țarevna și cu lacrimi dureroase în ochi privia la fața bolnavului; la capătul patului stătea Țareviciul. În momentul ultim chinuri grele i se mis-tuiau, care însă nu au durat mult: la 2 ore și 15 minute suflătului se despărți de trup.

Țarul Alexandru Alexandrovici III., Împăratul și autocratul tuturor Rușilor, Țar al Moscovei, al Kievului, Vladimirului, Novgorodului și Astrachanului, al Poloniei, Siberiei și Crimeei, Domn de Poskov, Mare duce de Smolensk, de Litvania, Volhinia, Podolia și Finlanda, Prinț de Estonia, Livonia, Curlanda etc., s'a născut în Petersburg la 26 Februarie (10 Martie) 1845. Este fiul lui Alexandru al II-lea Nicolaevici și al prințesei Maria de Hessa și de Rin; a succedat tatălui seu la 19 Martie 1881. Succesor pe tron a fost fratele seu Nicolae, care însă a murit la 1865 și astfel ordinea succesiunii a ajuns la el.

La 9 Noemvrie 1886 s'a săsătorit cu prințesa Dagmar de Dania, care după legea familiei Romanov a trebuit să treacă la confesiunea ortodoxă-rusească și ca Țarevna a primit numele Maria Feodorovna.

La 1877 a luat parte la războiul orient-ral ruso-turc, în care el a condus al XII-lea și al XIII-lea corp de armată.

Când, după tragică moarte a tatălui seu, la 13 Martie 1881 a pășit pe tron, toată lumea aștepta cu încredere ce se va întâmpla, căci dela inteligență, cultura sa modernă și calitățile lui bune așteptau că va aduce oarecare reforme, pe care le avuse în gând încă ca Țareviciu. După ce însă a ajuns la tron, a abzis de aceste planuri și în primul seu manifest a accentuat puterea sa de autocrat.

În decursul domniei sale de 13 ani, s'a născut cu energie să extirpeze proverbialele corupțiuni ale bărbatilor de stat și ale oficiilor rusești. Cu mână de fer a lovit în birocrăția plină de înșelăciuni și corupții; deja îndată la începutul domniei sale a concediat o mulțime de distinși amployați de stat.

A fost și el ca și tatăl seu expus la atentatele nihilistilor; de două-ori, odată la 13 Martie 1887, și altă-dată la 29 Octomvrie 1888, numai ca prin minune a scăpat de moartea sigură.

Atitudinea sa politică în cele externe a fost ca și a tuturor celorlalți antecesorii ai sei dela Petru cel Mare începând. Era prototipul naționalismului.

Copii a avut cinci:

*) Text românesc în scrisoare.

1. Nicolae (Țareviciu), s'a născut la 18 Mai 1868. Studiile i-le-a făcut în 1890. În anul următor făcu un voiaj, în decursul căruia în Iaponia a fost atacat de un polițist și a fost rănit.

2. George (mare principe), născut la 9 Mai 1869.

3. Xenia (mare prințesă), născut la 6 Aprilie 1865.

4. Mihail (mare principe), născut la 5 Decemvrie 1878.

5. Olga (mare prințesă), născută la 13 Iunie 1882.

Relativ la pregătirile de înmormântare a Țarului, am primit următoarele depeși:

Viena, 3 Noemvrie n. Maiestatea Sa Monarchul va trimite reprezentanți la înmormântarea Țarului pe arhiducele Ferdinand de Este, moștenitorul de Tron.

Petersburg, 3 Noemvrie n. Ieri au depus jurământul toți funcționarii de rangul I și II. Cadavru Țarului va fi expus vederii publice câte opt zile în Moscva și Petersburg.

Berlin, 3 Noemvrie nou. Principele Enric se va duce la înmormântarea Țarului. Toate regimentele care poartă numele Țarului vor fi reprezentate prin deputațiuni la înmormântare. Teatrul e închis. Curtea va lua un doliu de patru săptămâni.

Paris, 3 Noemvrie n. În ședința de Luni a camerei se va decide ca să se trimită o delegațiune a deputaților la înmormântarea Țarului. Toate orașele trimit telegrame de condolență.

Sofia, 3 Noemvrie n. În toate bisericile din țeară s'au oficiat servicii divine pentru Țarul. Armata va purta un doliu de opt zile. Principele Ferdinand a adresat Țarului o depeșă de condolență în numele poporului bulgar.

Belgrad, 3 Noemvrie n. Curtea va lua un doliu de opt săptămâni.

„O B Z O R“

despre

mișcarea națională în Ungaria.

(Urmare și fine.)

„Câte n'au făptuit suferințele venale și perverse să câștige bani mășavi, prețul și răsplata denunțării lor, calumniând mișcarea legală și leală a naționalităților nemaghiare, care caută fericire în adevărata ear' nu numai afectată fericire a patriei comune! În cunhia întințată a iadului s'a gătit hrana, cu care simbrășii hrănesc imagini d'ale prostiei și minciunii, aruncând în gura molohului opinii publice rătăcite mereu și mereu jertfe nouă, timbrate cu epitetele denunțator de: „panslavism“, „daco-romanism“, sau cum le mai numesc acele suferințe jositice, care pescuiesc în apele turbure ale Ungariei, unde e de ajuns să arunci asupra cetățeanului celui mai liniștit și leal, umbra absurdă a unui „panslavism“ așa cum l'a descoperit, zămislit și împodobit în spaimă fantasia suferitelor necurate, — pentru-ca acel cetățean să rămână pe vecie veștejit, înlăturat, persecutat, nenorocit: ...

Încă nici în mod academic nu s'a discutat chestiunea ca și patriiții s'arbi să se alipească cătră patriiții români, care s'au pus în fruntea mișcării legale și leale a naționalităților nemaghiare în Ungaria: și eată că denunțările s'boară deja din toate părțile și se aud sgomote răspândite în liniște, că vor fi numiți comisarii speciali, care vor veghia asupra fiecărui pas al mișcării naționalităților, că mai ales Panciova și Novi-Sad vor fi puse sub controla secretă, spre a nu se realiza apropierea între Sârbi și Români! ...

Articolul scrie apoi despre denunțatorul ziar sârbesc „Naše Doba“, care e pus și susținut de guvern anume să bage vrajbă între Români și Sârbi și urmează:

„Oare nu apare această denunțare ca poruncă spre a provoca furia șovinistilor maghiari în contra partidului și singuraticilor conducători ai Sârbilor? Sau ziarul „Naše Doba“ a avut de țintă să atragă atenția stăpânitorilor fondului secret? Fie cum o fi, dar noi ne alăturăm pe deplin la ceea-ce a zis „Zastava“ în nr. 77 în notița sub titlul: „Miserabilă calumnie“. „Zastava“ spune, că cu prilegiul procesului Memorandumului din Cluj nici un alt Sârb n'a fost acolo numai directorul „Zastavei“, Dr. Gavrilă, că Românii nici-odată nu s'au mesticat în afacerile launtrice sârbesti, și că nici-odată n'a fost vorba de așa ceva, cum povestește „Naše Doba“, „Sârbii, zice confratele nostru din Novi-Sad, nu sunt așivași la ajutorul „Ligei române“ întru apărarea drepturilor lor; dar despre aceea, că li-e frică dușmanilor de dreptele cereri ale naționalităților nemaghiare: cea mai bună dovadă este, că tocmai ar trebui să

stăruim asupra realizării mergerii laolaltă cu Românii, lucru de care dușmanii atâta se tem! Noi ne învoim pe deplin cu „Zastava“, care zice din cuvânt în cuvânt: „Acestă minciună a fost născocită cu scopul miserabil ca să se adărnicească din capul locului contopirea întregii sârbinii din Ungaria într-un singur partid, lucru de care tremură toți dușmanii Sârbilor, ear' pe de altă parte s'a făcut ca să se arunce simburul de discordie și urd între Sârbi și Români, încât să se zadărnicească astfel alianța naționalităților nemaghiare, de care alianță auzind șovinistii maghiarii i apucă fiorii și spaimă de moarte!“

„Și noi sperăm, că asemenea manevre ale adversarilor înțelegerii și mergerii laolaltă a naționalităților nemaghiare n'au să-și ajungă scopul, ci din contră și acest lucru are să le slugească drept învățământ, ce fel și cum trebuie să lucreze pentru a potoli furia dușmanilor lor, care în același timp sunt și dușmanii fericirii și progresului Ungariei, precum se va și dovedi aceasta odată. Cu cine e dreptatea, cu acela e Dumnezeu, care de sigur în înțelepciunea sa va întocmi astfel evenimente, încât în sfârșit dușmanii dreptății ei înșiși să se prindă în propria lor mreajă, — spre triumful dreptății. Istoria a înregistrat o sumedenie de pilde întru confirmarea acestui adevăr. Nu există „morală specială“ nici în politică, ci și aici are valoare vorba lui Eduard Labouley: „Idealul creștin este și ideal cetățenesc!“

„Noi stătem tare convingși, că sub această lozincă și naționalitățile nemaghiare din Ungaria își vor ajunge scopul; ear' himera și intriga vor fi date de rușine.“

Prigoniri în provincie.

Alba-Iulia, Oct. 1894.

Învățătorul din Cioara, Simeon Socaciu în 21 August st. v. spumând predica în biserică a cetit și din „Foia Poporului“ nr. 32 despre însemnătatea școalelor, punând la inima fiecărui, ca să jertfească totul pentru susținerea școalei. Dar aceasta a avut urmări funeste, căci preotul Nicolae Bena a denunțat faptul la notarul comunal, un Ungur, care a făcut arătare la tribunalul din Alba-Iulia, după-cum a spus însuși judele de instrucțiune Oelberg.

Dar' popa nu s'a mulțumit cu atâta, ci a mers la pretorul în Vințul-inferior spunându-i faptul cu cetitul „Foi Poporului“. Pretorul s'a dus la gendarmerie, poruncind ca pe învățător să-l aresteze. Aceasta se știe din isvor foarte sigur.

În urma acestora venind doi gendarmi în Cioara și întrebând pe popa Nicolae Bena, care a spus nu numai că învățătorul a cetit din „Foia Poporului“, ci că l'a conturbat pe el, pe popa într-o sevășire a slujbei dumnezeiești, cu toate-că nu a slujgit el în biserică, ci capelanul, și că de multe-ori l'a provocat pe învățător să nu mai cetească; și că eșind el din biserică l'a întrebat oamenii că el de ce nu le spune ca învățătorul, și că oamenii au zis că popa de aceea nu le spune, pentru-că a vândut pe Români la Unguri. Toate acestea afară de cetitul foi nu s'au întâmplat, ci sunt numai niște minciuni eșite din creierul popii negrit de răutate. Cantorii în urma spusei popii au fost siliți a spune și ei despre cetitul foi.

În urma acestora în 19 Septemvrie gendarmii însoțiți de un jurat și judele comunal s'au prezentat seara la 8 ore la învățătorul anunțându-l, că în numele legii au a-i face perchiștiune domiciliară și că e arestat. Ne afind nimic i-au confiscat niște epistole private dela prieteni și l-au dus noaptea la 11 ore per pedes în Vințul-inferior, legat în fere, de unde numai în 21 Septemvrie dimineața l-au escortat la Alba-Iulia mlaimea judeului de instrucție, care l'a pus la închisoare preventivă până la ascultarea martorilor. Așa a trebuit învățătorul Socaciu să petreacă în temnița ordinară din Alba-Iulia 18 zile. Această închisoare nu i'ar fi căzut greu, deoarece-ce pentru națiunea sa a suferit, dar' ceea-ce l-au supărat era că a fost în o celulă cu Unguri, pe care de altfel nu i-a învrednicit nici cu vorba și nici cu privirea. Timpul închisorii l'a petrecut cetind, căci a căpătat niște cărți românești dela sergentul de temniță, care e Român și dela dl Nicolae, avocat în Alba-Iulia, care i'a fost și apărător.

Martorii s'au ascultat în 4 Octomvrie v. dar' popa Bena nu a voit să se prezenteze cu citarea, ca astfel să-l țină mai mult pe învățătorul în închisoare.

În 7 Octomvrie v. seara la 7 ore învățătorul Simeon Socaciu a fost pus pe picior liber până la pertractare.

E semnificativ că tocmai atunci l-au arestat, când au fost citați și 25 inși (restul 560 oameni nu sunt ascultați) scriși

în adresa de aderență către comitetul național, care sta pe banca acușărilor în Cluj, pentru care adresă încă a stat sus numitul învățător în închisoare preventivă 4 zile.

D'ale bisericii.

Mediaș, 20 Octomvrie 1894.

Pecatul bisericii române din Ardeal și Ungaria a fost, ca n'a rămas statornică în credința strămoșească (ortodoxă) sau să fi trecut întreagă la unire cu biserica Romei. Ce s'a făcut? Biserica s'a desbinat, prin care desbinare corpul național a devenit un corp cu două suflete și cu două conștiințe, care de dragul unui altuia, și de dragul identității și și a solidarității sta să se mănânce sau să se iee de cap.

Din aceste două și alte pecate grele, răul în biserică s'a sporit și generalizat, focul urei și al mâniei prin armele intrigei a crescut, ear' pacea și ordinea, prosperitatea și solidaritatea, știința și cultura s'a fost stins mai cu desăvârșire.

Întreb acum: care sunt foloasele ce le-a contras biserica română din desbinarea aceasta?

Eată o chestiune capitală și foarte importantă, pe care i-o face tot Românul iubitor de binele și prosperitatea bisericii sale, al cărei răspuns nu pretinde nici un fel de dificultate, pentru-că se află pe buzele tuturor care au văzut cu ochii și judecă cu mîntea faptele petrecute în lungul interval de ani.

Foarte puțin în interesul bisericii pentru binele și mergerea ei înainte!

Fondul pentru pensionarea învățătorilor confesionali neglijat.

Dogmele bisericii atacate.

Școalele confesionale amenințate.

Matriculele pierdute.

Am rămas în fine în sfânta unire și în sfânta neunire.

Cu toate acestea cei dela cârma bisericii nu au rămas în neactivitate, au compus legi care nu se observă, regulamente neregulate, concluse care nu se execută, au organizat protopopiate neorganizate, au instituit de protopopi învățători dela sate, care deodată hirotoniți de preoți i'a denumit de protopopi. Cei dela cârmă au lucrat în continuu până-ce i'au sleit toate forțele; dar' din această sterilă activitate, biserică nu a tras nici un folos, și afară de vre-o câteva fundațiuni create de unii, și atacate de alții, s'a ales cu frământările și oboseala, care enervându-o, ruinează și conduce la ruină. Pentru-că toată activitatea celor dela cârma bisericii se mărginește numai la interese personale, făcându-i să-și uite de datoria, onoarea și dignitatea bisericii, spre care scop nu s'a cruțat ni-i măcar cele mai imorale mijloace, din contră s'a recurs la corupțiuni, persecuțiuni promisiuni și tot felu de nelegiuiri, veștejindu-i prestigiul, slăbindu-i respectul și autoritatea, o degradează în fața lumii.

Eată la ce s'a mărginit activitatea celor dela cârma bisericii! Și ce promit în viitor? O întrebare capitală, dar' răspunsul e categoric puțin. Un lucru bun fusese tot ar pute face; numai decât a face bine dubitez! Totuși le va fi cunoscut, că religionea unită și neunită nu va pute emancipa o biserică, precum este cea română din Ardeal și Ungaria, dacă aceste două credințe nu se vor uni într-una (gr.-or. sau gr.-cat.), pentru-că numai dintr-o credință poate isorvi apa cea vie, adică știința și cultura și din care apoi puterea și viața unui popor! Lipsind problema aceasta, ne vom alege cu o grămadă de popi luminați și neluminați, partea cea mai mare săraci, din care regimul maghiar ușor ti va pute converti, în amployați de stat, apoi să vezi popor român unit și neunit!

Este deci timpul suprem, ca să se înceapă odată cu desăvârșire rădăcină răului, care ne consumă, eăci tocmai acum în aceste timpuri vitrege și pline de grele încercări pentru întreaga biserică română din Transilvania și Ungaria, avem cea mai imperioasă lipsă de consolidare și lucrare frățească. ca să putem lupta pentru viitor o existență mai demnă și mai corăspunzătoare justelor noastre aspirațiuni, care nu se vor pute realiza: decât prin reunirea tuturor Românilor din Transilvania și Ungaria, într-o singură sobornică și apostolică biserică. — În care? O mare întrebare, la al cărei răspuns nu mă țin de competent și demn de a mă ingera! Sunt alții datori cu răspunsul acesta! Eu unul mă voi uni odată cu toți aceia cu care am trăit în neunire.

„Institutul Ottetelesanu.“

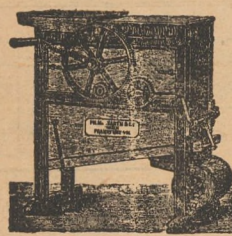
În luna trecută la 6/18 Octomvrie s'a inaugurat la Măgurele, lângă București „Institutul de fete Ottetelesanu“. Director al acestui institut este dl Ioan Slavici, ear' despre rolul ce-l are institutul, precum și despre istoricul înființării lui, cetitorii noștri, vor afla din următorul discurs pronunțat cu ocazia inaugurării de dl D. Sturdza, secretar general al Academiei-Române.

Pentru redacție responsabil: **Ioan Ciontea.**

Concertul dlui Traian Mureșianu.
Amul concertului baritonului Traian Mu-
reșianu, ce se va da Vineri în 9 Noemvrie
sala dela Gesellschaftshaus este urmă-

Sfirmitoare de cucuruz (porumb)

de mână și cu motor, cu efect dublu sau simplu, cu sau fără ventilație.

Piue pentru curățit. cerealelor,
Mașini de sortat cu trier,
Prese de fân și de paie,
de mână, stabile și mobile.

Mașini pentru pregătirea de nutreț,

Tăietoare de nutreț,

Tăietoare de napi și cartofi,

[2275] 4-10

Piue de bucățit și zdrobit,

Aparat pentru muiatul nutrețului,

Cuptoare cu cazan de economie pentru nutreț de vite etc.
de construcția cea mai excelentă și mai bună fabrică

PH. MAYFARTH & CO.
fabrici imp. și reg. excl. priv.

de mașini agricole, turnătorie de fer și ferarie cu vapor.

VIENA, II., Taborstrasse Nr. 76.

Cataloge gratuit — Reprezentanți și comisionari sunt de dorit.

ANUNȚ.

La subscrierul află aplicare

un scriitor de notar.

Salar 30 fl. lunar decursive.

Se recere cunoașterea limbii

maghiare, române și germane,

purtare exemplară, și ca reflec-

tanții să se prezente în persoană

în ziua de 11 Noembrie 1894.

Preferăți cei cu examen de notar.

Cudjir, în 30 Octombrie 1894.

Procopiu Herlea,

[2443] 2-3 notar com.

Dentistul Iosif Chioreanu,

din Turda.

Am onoare a aduce la buna cunoștință onoratului public, că în 2 Noembrie st. n. a. c. voi sosi în urbiul **Câmpeni**, provăzută cu cele mai nou aparate dentistice și voi fi încuierat în casele dlui Nicodim Cothișel.

Pregătesc dinții artificiali unul sau toți cu apăsarea admosferii cuprinsi în aur sau cauciuc — mai departe mă recomand la tot ce se ține de arta dentistică.

În călătoria mea voi cerceta și opidul **Abrud**, unde voi fi în 5 Noembrie și voi fi încuierat la hotelul „Havasikurt”.

Cu stima

Iosif Chioreanu,

[2443] 2-2

dentist.

Un tinăr

din familie bună, sănătos, prezentabil, absolut de cel puțin 6 clase gimnastice, cu cunoștința limbii maghiare, — află aplicare imediată, pe lângă condiții favorabile — la **D. Banciu**, farmacist în Seliște. Tot aci se acceptază și un asistent modest și harnic.

[2.70] 1-2

Franz Joh. Kwizda,

XII

liferant de curte c. și r. austro-ungar și reg. român.

De 40 de ani se întrebuințează în cele mai multe grajduri, la lipza de poftă de mâncare, mișuire rea, pentru îmbunătățirea laptelui și augmentarea laptelui dela vaci

Prafurile Korneuburg pentru nutrirea vitelor

ale lui

Kwizda

pentru cai, vite cornute și oi.

[481] 33-45

Prețul unei cutii 1/4 70 cr., o cutie 1/2 35 cr.

Depositol principal: Apoteca cercuală Korneuburg I. Viena.

Să se observe cu atențiune marca de mai sus și să se ceară exclusiv

Prafurile Korneuburg pentru nutrirea vitelor

de

KWIZDA.

Se pot căpeta veritabile în toate farmaciile și drogueriile.

PIANURI ALESE

are în deposit

prăvălia **HELDENBERG** în Sibiu.

Tot felul de pian (Flügel, Stutzflügel), mignon și pianino.

Toate pianurile vin cu mult mai ieftin decât dacă cineva le-ar cumpăra direct; pe lângă aceea toate sunt exclusiv cele mai bune, alese de specialiști în fabrică, va să zică nu încercate numai de vre-un pianist. Pentru a pute aștepta compunerea nedefectuoasă a unui pian pe lângă arta de a cânta mai sunt de lipsă și alte cunoștințe speciale și experiențe.

Marfa în rate, pe care o fabrică firme neînsemnate anume pentru traficul provincial și pe care o laudă în tăcere prin agenți de diverse categorii, nu se poate recomanda și nu se poate cumpăra. [1396] 21-

Garantie pe mai mulți ani se înțelege dela sine.

„VICTORIA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII.

Sediul: ARAD, casa proprie, str. principală nr. 2.

Întemeiată la 1887.

Capital de acții fl. 300.000; Fond de rezervă fl. 70.000.

Primește depuneri spre fructificare, după care solvește 5% interese fără privire la termenul de abdicere.

Darea de venit după interese încă o solvește institutul separat.

După starea cassei, depuneri până la fl. 1000 se restituiesc îndată la prezentarea libelului fără abdicere.

Depuneri se pot face și prin poștă și se efectuează momentan după sosirea comandei.

[1417] 16-27

Direcțiunea institutului.

Marca de fabrică.

SPIRT GALLIC

(Franzbranntwein)

al
apotecarului VÉRTES,
este la întrebuințare cel mai
cu efect,

și în urmarea absolutei sale curățenii cel mai apt precum din afară așa și dinăuntru spre întrebuințare. Este întrebuințat cu mare succes la podagră, reumatism, rețeli, dureri în toate membrele, dureri de cap, dureri și nervi, la paralizări, scurte, plăcut mijloc recortitor pe drum și a. Veritabil numai cu marca de fabrică alăturată. 1 sticlă 50 cr. și 1 fl 5 sticle mari franco.

Se capătă direct dela **L. VÉRTES**, apoteca „La Vultur” în Lugos (Bănat), nr. 310, precum și din depozitul farmacist, droguerie și dela comercianți de specerie.

Depositol capital în **Viena: Alte k. k. Feldapotheke**, Stefansplatz; **Budapesta** la dl **J. de Török**, farmacist, Király-utca nr. 8. În provincie la farmaciștii următori:

Arad: Ring Lajos, Rozsnyai M., Földes Kelemen, Vojtek és Weisz, drog., Beechereculmare: Kovács S., Brașov: Roth Viktor, Jikeli F., Kugler Ed., Klein V., Cluj: Palóczy Lajos, Csaba: Réthy Béla, Czegled: Zalai Ede, Debrecen: D. Rothschnack V. E., Tóth Béla, Mihalovits István, Marosvásárhely: Dr. Bernády G., Benó B., Parf., Medias: Bures J., Nocrichiu: Binder A., Oradea-mare: Wachsmann A., droguist, Rășinari: Sigerus, Sibiu: Molnár; Fuchs L., Mieselbacher J. B., comere., Sighișoara: Lingner A. W., Szatmár: Literaty Elek, Szeged: Vajda Imre & comp. droguști, Tisza-Ujlak: Rozyko Viktor, Timișoara: Krayer József, droguist, C. Jahner, apoth., Versecz: Müller Oskár. etc.

Prima turnătorie de fer și fabrică de mașini agricole

Sam. Wagner,

ÎN SIBIU,

recomandă P. T. negustorilor de fer, industriașilor și întreprinzătorilor furnisările sale cele mai ieftine de tot felul de

turnătorie pentru negustorii și comerț

precum:

Roate cu măsele și discuri pentru ecele în mărime și executare diferită.

Părți constitutive pentru clădiri de mori.

Transmisiuni.

Paturi și încheieturi.

Încălziri complete cu văpaie

după sistemele cele mai noue.

Grătare de foc etc. etc.

Nenumărate scrisori de recunoștință despre furnisări mari executate stau la dispoziție.

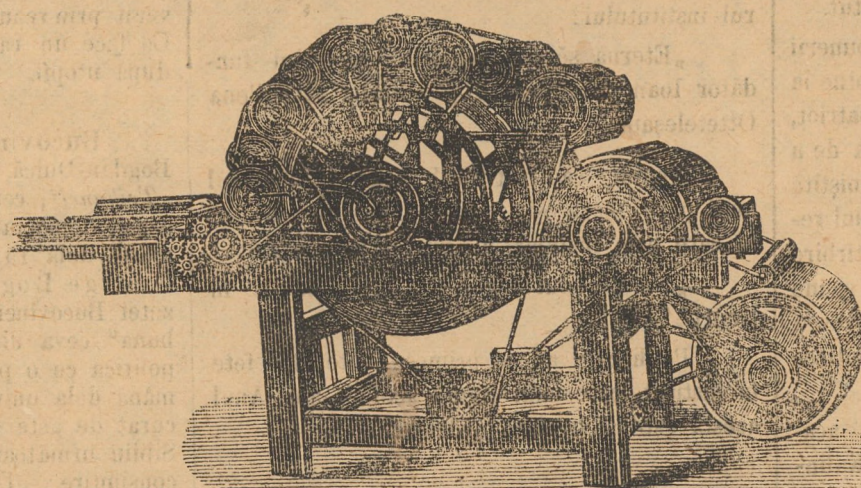
Mai departe: mașini de scărmenat, mașini de îmblătit, ciure, triere, zdrobitoare de poame, teasouri, tăietoare de paie, pluguri schimbătoare etc. etc.

Cu prețurile cele mai ieftine și în condiții favorabile de plată.

Cataloge gratis și franco.

Cea mai nouă mașină de scărmenat lână.

Purtată cu mâna sau cu putere.

Cea mai nouă mașină de scărmenat lână.

Purtată cu mâna sau cu putere.

Cu pieptenile cele mai bune din sirmă de oțel și cu aparat d

șpre prestațiune excelentă și umblet ușor.

stru tipar responsabil Iosif Marshall,

Recunoscută de cea mai bună hârtie de țigări franțuzească

este

„LE GLORIA“

de

[2267] 4-50

Iosif Bardou & Fils,

Perpignan-Paris.

60 medaile de aur, 16 diplome de onoare, 20 diplome „Hors Concours”.

„LE GLORIA” hârtie de țigări întrece necondiționat pe toate celelalte hârtii de țigări existente în bunătațe și finețe.

„LE GLORIA” este numai atunci când pe fiecare cârtică se prevede firma „Joseph Bardou & Fils” ca inscripțiune.

„LE GLORIA” hârtie de țigări se capătă cu marginile atât lustruase cât și dințate (perforate).

„LE GLORIA” se vinde și în tuburi de o analitate ne mai pomenită până acuma de excelentă.

„LE GLORIA” hârtie de țigări și tuburi se capătă în toate prăvăliile „Nürnberg și hârtie en gros” precum și la trafici.